

Жанғара ДӘДЕБАЕВ,
эл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
жанындағы Абай ғылыми-зерттеу институтының директоры,
филология ғылымдарының докторы, профессор

АБДЫЛДАЖАН АКМАТАЛИЕВ

2003 жылы 12 желтоқсанда Бішкекте Еларалық Айтматов академиясының кезекті сессиясы болды. Бір күн бұрын, 11 желтоқсанда, Қырғыз Республикасының Ұлттық ғылым академиясының Манастану және көркем мәдениет ұлттық орталығында диссертациялық кеңестің бірнеше мәжілісі өткен. Диссертациялық кеңестің төрағасы – орталықтың директоры Абдылдажан Амантұрұлы Акматалиев. Әуелде бұл кеңесте Серік Қирабаев, Заки Ахметов, Зейнолла Қабдолов, Тұрсынбек Кәкішев болды. Кейінірек мен қосылдым. Қазіргі шақта бұл кеңесте Қазақстаннан менімен бірге Зиновий Габден Бисенғали, Болатжан Әбілқасымов бар. Біреуі – эл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде, екіншісі Қазақ мемлекеттік қыздар педагогтік институтында кафедра басқарады. Кеңестің сол жолғы мәжілістерінде бір докторлық, екі кандидаттық диссертация қорғалды. Алматыдан келген үш қазақ үш ізденушінің жұмысы туралы пікір білдірдік. Қорғау ойдағыдай өтті. Ертеңіне Айтматов академиясының сессиясы басталды. Академия президенті – Абдылдажан Амантұрұлы. Президенттің есепті баяндамасынан кейін де бірталай ғұламалар сөйледі.

З. Қабдолов, А. Акматалиев, Ә. Садықов

Сессия арасындағы үзілісте Қырғыз мемлекеттігінің 2200 жылдығына арналған кітап көрмесіне көз салдық. "Манас" эпосының, "Ел әдебиеті" сериясының академиялық басылымдарымен таныстық. "Манас" эпосы С. Оразбақовтың жырлауында 4 том, С. Қаралаевтың жырлауында 4 том, "Семетей", "Сейтектің" әрқайсысы бірнеше томнан – барлығы 14 том болып

шыққан екен. "Ел әдебиеті" сериясының 30 томымен таныстық. Қырғыз мемлекетінің 2200 жылдығына арналған "Ұлы тұлғалар" сериясының 12 томдығын тамашаладық. Ш. Айтматовтың 5 томдығы да полиграфиялық тұрғыда мейлінше келісті өрнектеліпті. 7 томдық "Қырғыз әдебиеті тарихының" академиялық басылымын көріп, қатты қызықтық. Енді бір тұста "Қырғыздың шалқар күйлері" сериясы бойынша үн таспаға түсірілген 125 күйге көңіліміз ауды. Тұтас бір қабырғаны алып тұрған әдеби зерттеулерге көз салдық. Жалпы саны 250 екенін тізімнен қарап білдік. Қыруар еңбек. Аз уақытта бүкіл қырғыз әдебиеті мен күй өнерінің інжу маржандарын тамашалап, көңіліміз өсті, мерейлендік. Бір ғажабы, осы еңбектердің барлығы Абдылдажан Амантұрұлының басшылығымен және тікелей қатысуымен дайындалып, жарыққа шығыпты. Соңғы 10–15 жыл көлемінде туған әдебиеті мен мәдениетіне Абдылдажан секілді осынша беріліп қызмет етіп, ерен еңбек сіңірген ғұламаны қазақ- қырғызда бұған дейін көрген де, білген де емес едім. Ғажап әсерде болдым. Әбекемнің басқару, ұйымдастыру таланты, еңбекқорлығы, туған елінің әдебиетіне, өнеріне, мәдениетіне деген мұншалық асылзада құрметі мен махаббаты мені қатты толқытты.

А. Акматалиев, Д. Ысқақұлы, З.-Ғ. Бисенғали

Осындай тебіреністі халде тұрғанымда, профессор Зинов-Ғабден Бисенғали "Ұлы тұлғалар" сериясының басындағы Асанқайғының томын қолына алып:

— Жәке, мынаны қарамайсыз ба, Мельс (Абдылдажанды айналасы жақын тартып осылай деп те атайды. — Автор.) досымыз біздің Асанқайғымызды қырғыз деп тұр ғой...

— Солай ма екен?

Асанқайғының томымен бұл әңгімеге дейін танысып, онда бізге мәлім емес жырлардың барын байқаған болатынымын. Сол жырлардың мәні мен мәнісін тереңірек зерделеу туралы да ойлағанмын. Бірақ Асанқайғыны Мельс бауырымыздың қырғыз әдебиетінің бас тұлғасы ретінде бағалағанына ішімнен

таршылық сезінбеген едім. Зекең де мына әңгімені наз түрінде айтып отырған секілді. Сөзді әрі қарай Абдылдажан Амантұрұлы жүзінен шуақ шашыратып өзі жалғастырды:

– Е, қырғыз-қазақ бір туған болса, Асанқайғы атамыз қалайша тек қана қазақ болады екен... Бір туғанымыз өтірік емес. Оның үстіне ертеде менің ұлы бабаларымның бірі қазақ қызына құда түсіп үйленген екен.

– Онда бізге жиен болдыңыз ғой. Бәсе, қазақтар туралы неге көп жазады деп ойлаушы едім. Оның мәнісі бар екен де.

Профессор Болатжан Әбілқасымов осыны айтып тұрып, қырғыз досымыздың жүзіне барлай қарады. Бұл жайды әдеттегідей қабылдаған Әбекен:

– Тура, Бөкем, тура. Енді бері жүріңіздер, – деп, бізді басқа бір кітап жаймасына бастап келді. Онда Әбекеннің өзінің шығармашылық еңбектері қойылыпты. Бұл жаймада да ұшан-теңіз байлық бар екен: 24 монография, 40-тан астам эссе, мақалалар, зерттеулер кітабы, 4 өлеңдер жинағы...

Болатжан қырғыз досымыздың "Жан дүйнем. Ырлар" деген кітабын алып, екі жарып ашып қалды да, сол беттегі "Сен экенсің жүрөгүмдүн жарымы" деген өлеңнің алғашқы шумағын оқыды:

Өтүп барат өмірімдүн жашылы,

Өртөп барат махаббаттын жалыны.

Өзгөчө жаштығыма көрк берген

Сен экенсің жүрөгүмдүн асылы.

Болатжан осы жолдарды ізінше қазақ тіліне аударды:

Өтіп барад өмірімнің жастығы,

Өртеп барад махаббаттың жалыны.

Өзгеше жастығыма көрік берген

Сен экенсің жүрегімнің ғашығы.

– Ғажап, ғажап! – дейді Зекең. Бөкең болса, бұл тақырыпты байыта түсті:

– Айтыңдаршы, түпнұсқа жақсы ма, менің аудармам жақсы ма?

– Бөке, аудармаңыз жақсы. Сіздікі жаман деп қалай айталық. – Зекең сөзге араласып, аударма туралы пікірін білдірді. – Бірақ екінші тармақтың басқы бунағы мен ұйқасын қайта қараңызшы. Осындағы "өртеп" сөзін "қалып" сөзімен алмастырсақ, "жалыны" дегенді "мастығы" деген ұйқаспен алмастырсақ қайтер еді. Екіншіден, үшінші тармақтың басындағы "өзгешені" тармақтың соңына апарайық. Ал төртінші тармақтың екінші бунағын "іңкәрліктің" деп, ұйқасын түзуші "ғашығы" сөзін "басқа үні" деп өзгерткен дұрыс. Сонда аударма былай болып шығады:

Өтіп барад өмірімнің жастығы,

Қалып барад махаббаттың мастығы.

Жастығыма көрік берген өзгеше

Сен экенсің іңкәрліктің басқа үні!

– Зеке, өлең махаббат туралы ғой. Екінші тармақтың ұйқасы, "мастығы" болғаны мақұл. Оны қабылдаймын. Ал соңғы тармақтағы "ғашығы" ұйқасын, "басқа үні" деу көркемдік жағынан да, махаббат жағына да салқын. Сол себепті

ұйқасты "жастығы", "мастығы" "ғашығы" деп құрған дұрыс. Жақа, солай емес пе ? Менікі дұрыс емес пе?

– Бөке, сіздің аударма жаман бола ма. Әйтсе де мына менің аудармамды тыңдап көріңізші. – Мен жаңағы шумақты өзімше аударып оқыдым:

Өтіп барад өмірімнің жаз жылы,
Өртеп барад махаббаттың жалыны.
Көрік берген өміріме өзгеше
Сен екенсің жүрегімнің асылы.

– Жігіттер, ғажап! –дейді Зекең. – Ұйқас қандай! Екеуіңіз де жақсы аударыпсыздар. Жәкендікі дәл аударма да, Бөке, сіздікі – еркін аударма. Бірақ "үйдің жақсы болмағы ағашынан, жігіттің жақсы болмағы нағашыдан" екені қандай рас болса, аударманың жақсы болмағы түпнұсқадан екені де анық. Сондықтан да сіздердің аударманың жақсылығы жиендеріңіздің жүрегінде жарқ еткен асыл сезімнен бе деймін.

– Мәселе жиеннің махаббатында болды ғой...– деп, Бөкең байсал тартқан сыңай танытты...

Абдылдажан Акматалиев, Жанғара Дәдебаев

Кітап көрмесіндегі еңбектерді қарап жүрміз. Зекең әр еңбекті сүйсіне ұстап, парақтап көреді. Біраздан соң жаймадағы кітаптарды көзімен шолып

тұрып, екі қолын жайып жіберді де, көзінің көргенін құшағына сыйғыза алмағандай қалып танытты:

– Әбеке, мынауыңыз нағыз ерлікке пар-пар еңбек қой. Осының бәріне уақытты қайдан таба бергенсіз?

– Е, Закем, ерлік жасау үшін уақыт керек емес, махаббат, махаббат керек. – Абдылдажан сөзіне жылы леп араластырып, әзілдеп жатыр. Бұған біз қатты сүйсіндік, өйткені бұл сөзде бәрімізге жайлы жібектей үлбіреген таза достық сезім бар еді. – Мына кітапты қарамайсыз ба? – Әбекең қолына "Егіз елдің әуені" деген кітабын алып, парақтай бастады. – Не деп жазылғанын тыңдаңыздар, оқып берейін:

Ақматалиев Ә. Егіз елдің әуені: қазақ-қырғыз әдеби байланысы хақында / Қырғыз тілінен аударған Т. Мәмесеітов. – Алматы: Жазушы, 1989. –208 бет.

Кітап авторы – Қырғызстан Ленин комсомолы сыйлығының лауреаты, филология ғылымдарының кандидаты Ә. Ақматалиев, көп жылдардан бері қазақ-қырғыз әдеби байланыстарын зерттеумен айналысып келе жатқан жас ғалым. Қазақ тіліне аударылып отырған бұл кітабында автор туысқан екі халықтың ежелден қалыптасқан достық қарым-қатынасын, әдеби-мәдени байланысын, ауыз әдебиетіндегі ортақ сарындар мен ұқсастықтарды сөз етумен бірге, ұлы достықтың өміріең өнегесін таныстыратын бүгінгі әдеби байланысты да екі ел жазушыларының осы заманғы озық шығармаларын қатар талдай отырып, жан-жақты әңгімелейді.

– Пай-пай! – деп көтермелеп қалды Зекең.

– Ең қызығы алда, мынаны қараңыз,– деп, Әбекең көзін кітап бетінің басына аударды. – *Пікір жазған Ж.Дәдебаев, филология ғылымдарының кандидаты.*

– Пай-пай!– деп, енді мен үн қостым. Төртеуіміз жарыса күліп алдық...

Әбекең маған осы тұста бір жас жігітті "Қырғыз мәдениеті" газетінің тілшісі ретінде таныстырды. Ойлы да тілді жас екен, қазақ пен қырғыздың арғы тарихы, ата салттары, байырғы дүниетанымы хақында бірқатар мәселелерді көтерді. Ш.Айтматов шығармашылығының ұлттық және жалпы адамзаттық негіздері туралы да қызықты ойлары бар екен. Сөз сыңайына қарағанда, бұл жігіт Әбекеңнің жетекшілігімен қазақ-қырғыз әдеби байланыстары жайында кандидаттық диссертация жазып жүргенге ұқсады. Әбекең өзінің "Қырғызстан мәдениеті" газетінің редколлегия мүшесі екенін, редколлегия кеңесіне барып жүргенде, осы жігітке ықыласы түскенін, оның әдебиет туралы, қазақ-қырғыз әдеби байланыстары туралы білімінің тереңдігін және қаламының ұшқырлығын атап өтті. Тілші жігіт менен өз газетіне материал жіберіп тұруымды өтінді. Жүзіне қарасам, шын көңілден сөйлеп тұрғандай екен, мен оған ішімнен разы болдым.

– Рахмет, бауырым! Сәті түссе, Абдылдажан ағаң арқылы қабарласам, – деп қолын қыстым.

Сессияның күн тәртібіндегі мәселелердің соңғысы Академияға жаңа мүшелер қабылдау еді. Бұл мәселе де оң шешімін тапты. Академик болып сайланғандардың қатарында мен де болдым. Сессия соңында Академия президенті Академияның жаңа мүшелерінің құрметіне дастархан жайды. Дастарханда қырғыздың бір топ ғалымдары болды. Абдылдажан Амантұрұлы сөз сөйлеп, ортаға жаңа академиктерді таныстыра бастады. Маған келгенде, екеуіміздің достығымыздың тарихын таратып айтып, менің "Манас" туралы, ондағы Алмамбет туралы, сондай-ақ Ш.Айтматов туралы еңбектеріме ерекше мән беріп, жоғары бағалап, сүйінісін білдірді. Әбекең кейде өзінің достық сезімінің құшағында тебіреніп тұрып, кісінің жақсылығын асырып айтқанды ұнатушы еді. Бұл жолы да солай болды: дос сөзі, бір жағынан, нұрымды тасытты, екінші жағынан, аздап өзімді ыңғайсыз күйде сезіндім. Ішкі сезімнің қуаты жүзімнен алаулап шыға келетіні болушы еді, жүзіме қызыл арай тарала бастағанын сезіп отырдым. Мұндайда Абдылдажанды алған бағытынан қайтару қиын:

– “Жақсының жақсылығын айт!” – деген біздің халқымыз ғой. Қазақ пен қырғызда бұл сөз ертеден бар. Сондықтан мен бір туған екі халықтың даналық сөзін айтпасам, өсиетін орындамасам, кім болғаным. Кешіріңіз, Жәкем, мен айтайын деген сөзімді айтпайынша тоқтай алмаймын... – дейді менің ардақты Абдылдажан бауырым. Содан соң өзім тоқтауға мәжбүрмін.

Дастархан басында қырғыздың аса көрнекті ғалымдарымен сұхбаттастық. Кенешбек Асаналиев, Әдіқадыр Садықов секілді өзім бұрыннан жақсы білетін ағаларым Алматыдағы қазақ әдебиетші ғалымдарының хәл-жағдайларын сұрасып, Зейнолла Қабдоловқа өздерінің ыстық сәлемдерін жеткізуді өтінді. Бұл екі ғалымның шығармашылығымен де жете таныспын. Екеуі де қырғыз, орыс тілдерінде бірдей жазады. Екеуі де Ш. Айтматовты, Ш. Айтматовтың шығармашылығын өте жоғары бағалайды, ғылымдағы осы ұстанымдарын інілері Абдылдажан Амантұрұлы сәтті жалғастырып келе жатқанына бек сүйінеді. Абдылдажан мен біздің достығымыз да екі ағамыздың көңілін қуантатынын сезгенде, қадірменді осы екі ғұламаға деген құрметім бұрынғыдан да арта түсті.

*Уәлихан Қалижан мен
Абдылдажан Акматалиев*

Күн бесінге ауғанда жұрт тарай бастады. Қазақстаннан келген біздер де

конақ үйге барып, одан Алматыға қайтуға қам жасайтын болдық. Осы тұста Абдылдажан Амантұрұлы өзінің Республика Президенті жанында жұмыс істейтін Мемлекеттік тіл бойынша ұлттық комиссияның мәжілісіне қатысуы қажеттігін, сондықтан бізбен осы жерде қоштасуға мәжбүр болып тұрғанын кешірім сұрай тұрып мәлім етті. Біз сол жерде қош айтыстық. Алматыдан келген үшеуіміз қырғыз досымыздың уақытының соншалықты тығыздығын, бір жағынан, таң болып, екінші жағынан, разы болып әңгіме еттік.

Абдылдажан Амантұрұлының ғылым мен білім, әдебиет пен өнер саласындағы еңбектерінің, жеткен жетістіктерінің маңызын қазақта – Мұхамеджан Қаратаев, Зейнолла Қабдолов, Әбдіжәміл Нұрпейсов, қырғызда – Шыңғыс Айтматов, Әбдіқадыр Садықов, ресейден Георгий Ломидзе, Георгий Гачев, Зоя Османова секілді ірі ғұлама ғалымдар жоғары бағалап, ғылыми және бұқаралық басылымдарда жылы лебіздерін білдіргенін білуші едім. Кейін, Әбекемнің шығармашылық өміріне тереңірек үңілгенімде, өзімді сүйіндірген бірнеше бағалы мәліметтер таптым. Олардың бірі – Нобель комитетінің төрағасы К.Еспмарк пен атқарушы хатшысы және басқалар қол қойып, Абдылдажан Амантұрұлына жолдаған хат. Онда Нобель комитетінің төрағасы қырғыз ғалымынан 1993 жылы Нобель сыйлығына кандидаттар ұсыну туралы негізделген пікір беруі жайында өтініпті. Екінші хат 1996 жылы Парижден келген. Хат иесі – ЮНЕСКО-ның Бас директоры Федерико Майор. Ф. Майор хатында өзіне Халықаралық Айтматов клубтары Ассоциациясы кеңесінің әдебиет, өнер және мәдениет саласындағы 1995 жылғы Халықаралық сыйлығын бергені үшін Ассоциация президенті Абдылдажан Амантұрұлына шын жүректен құрметі мен ризашылығын білдіріпті. Осындай ыстық сезімге, құрметке толы тағы бір ардақтау хат Жапон ойшылы, ірі қайраткер, Сак университетінің негізін қалаушы Дайсаку Икедадан келіпті. Әлемнің басқа да ірі қоғам қайраткерлерінен, ғалымдары мен жазушыларынан келген хаттарды оқып отырып, Абдылдажан Амантұрұлының еларалық абыройының аса биіктігіне тағы көз жеткіздім.

Әбекемнің қоғамдық қызметінің аумағы мен салмағы үлкен екенін біле тұрып, оған таңданбау қиын. Жоғарыдағы қоғамдық қызметтеріне қоса тағы да бірнеше халықаралық бұқаралық ақпарат құралдарында редколлегия мүшесі, бірнеше университеттің құрметті профессоры, сондай-ақ түрлі қоғамдық ұйымдар мен бірлестіктердің мүшесі болу оңай емес. Өйткені осылардың бәрі де қосымша міндет жүктейді, уақыт алады, жан мен тәнге, ақыл мен ойға күш түсіреді. Соған қарамастан Абдылдажан Амантұрұлы шаршадым демейді. Қырғыз ғалымы оның бір себебін 2005 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде өткен М. Әуезов күндеріне келгенде, Әуезов аудиториясының мінберінен былай түсіндірген еді:

– Мен өзімнің уақытымның көбін адамдарға, қоғамға қызмет ету үшін жұмсап келе жатырмын. Осы қызметім адамдардың өз мақсаттарына жетуіне титтей де болса септігін тигізсе, содан рахат табамын, қанағаттанып қаламын. Мұхтар Әуезовтің күндеріне кейінгі он бес жыл бойы жыл сайын келуімде де осындай себеп бар.

Абдылдажан Амантүрүлүңүнүн сөзүн Өуезов аудиториясындагы ғалымдар мен ұстаздар, студенттер мен аспиранттар ду қол шапалақтаумен қарсы алды. Қырғыз ғалымының сөзіндегі адамгершілік күзгі аудиторияны күннің шуағындай жылытып, көңіл біткенді қыз-қыз қайнатып жіберді. Басқаларды қайдам, мен Абдылдажанның жарығы мен жылуын терең сезіндім, адамгершілік ұстанымының ірілігіне тағы да көз жеткіздім.

*Солдан оңға қарай: А.Ақматалиев, З.Ахметов,
Т.Кәкішев, З.Қабдолов, Б.Әбілқасымов*

Қырғыз Республикасы Манастану және көркем мәдениет ұлттық орталығының негізін қалаушы және директоры, Халықаралық Айтматов клубтары Ассоцияциясының негізін қалаушы және президенті, Халықаралық Айтматов академиясының негізін қалаушы және президенті, Қырғыз Ұлттық академиясының мүшесі, Қырғыз Республикасының еңбек сіңірген ғылым қайраткері, Қырғыз Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, бірқатар халықаралық академиялардың мүшесі Абдылдажан Амантүрүлі Ақматалиев үшін еліне, халқына аянбай, шын жүректен қызмет етуден асқан ардақты іс жоқ. Туған халқының әдебиеті мен өнеріне, мәдениеті мен ғылымына адал қызмет етудің жаңа үлгісін қалыптастырған мұндай қайраткері бар қырғыз халқының сөз өнерінің даңқы аса беретініне сенемін. Сену, сендіру – биік ұғымдар. Сенген жақсы, сенімді болған одан да жақсы. Абдылдажанға келгенде, сенемін дегеннен гөрі сенімдімін дегенді лайықты көремін.

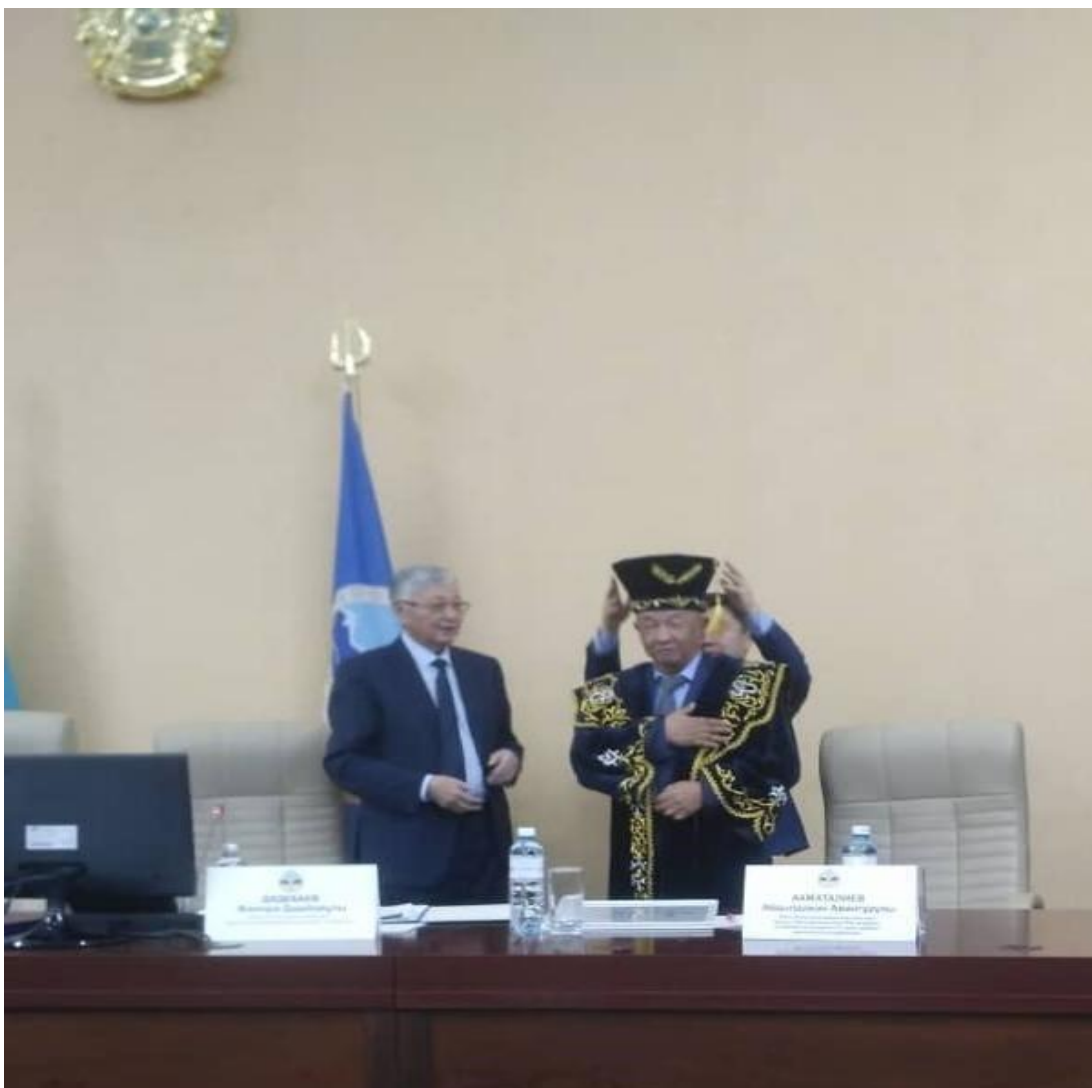

*Академик-жазушы Зейнолла Қабдоловқа арналған халықаралық ғылыми конференцияда
З.Бисенғали, А.Акматалиев, Ж.Дәдебаев, Қ.Әбдешұлы, Д.Ысқақұлы, Б.Ө. Жолдасбекова*

Абдылдажан Амантүрұлы туралы осы эссе менің «Менің университетім» (Алматы: Қазақ университеті, 2007) деп аталатын кітабымда жарияланған еді. Одан беріде өткен жылдарда Абдылдажан Амантүрұлы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде өтіп келе жатқан еларалық әдеби-мәдени саладағы іс-шараларға ұдайы қатысып келеді. Университеттің филология факультетінің студенттеріне Шыңғыс Айтматовтың өмірі мен шығармашылығы бойынша арнайы лекциялық курс оқыды. Лектор Шыңғыс Айтматовтың өмірбаяны мен шығармаларының жазылу жайын өзара тығыз бірлікте баяндауы, Шыңғыс Айтматовтың іні досы, өмірі мен шығармашылығын зерттеуші ретінде өткізген өмірінің мәні, Қырғыз Республикасында айтматовтану ғылымының дамуы, жаңа сапалық биікке көтерілуі жолында атқарған еңбегінің нәтижелері жайында айтқан ойлары университет студенттері мен магистранттары үшін аса әсерлі, тағылымды болды. Лектордың Ш. Айтматовтың өмірі мен шығармашылығы туралы лекцияларының танымдық тереңдігі, тағылымдық байлығы, эстетикалық әсері білім алушы жастардың зор қызығушылығын туғызды.

Өзі басқаратын ғылыми-зерттеу институтының докторлық диссертациялар қорғататын диссертациялық кеңесінде әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің бірнеше жас ғалымдарының өз диссертацияларын ойдағыдай қорғауына жол ашты. 2022 жылы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің еларалық бірқатар әдеби-мәдени іс-шараларының жоғары деңгейде өтуіне зор үлес қосты. М.О. Әуезовтің 125 жылдығына орай өткізілген халықаралық ғылыми конференцияға, Тұрсынбек Кәкішұлының 95 жылдығына орай өткізілген халықаралық ғылыми конференцияға, Зейнолла Қабдоловтың 95 жылдығына орай өткізілген халықаралық ғылыми конференцияға арнайы келіп, мазмұнды, мағыналы баяндамалар жасады.

Ғұлама-ғалым, ойшыл-ұстаз, академик-жазушы Зейнолла Қабдоловтың дүниеге келгеніне 95 жыл толуына орай өткен халықаралық ғылыми конференцияда Абдылдажан Амантұрұлы өзінің қазақ ғұламаларымен достық, шығармашылық қатынаста өткізген өмір жолының аса шуақты, сәулелі сәттерін тебіреніп толғады. Әсіресе Зейнолла Қабдолов, Тұрсынбек Кәкішев, Зәки Ахметов сынды қазақ зиялыларынан алған өнегесін, үлгісін тебіреніп еске алды. Осы жолы қырғыз академигі Абдылдажан Амантұрұлына әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің құрметті профессоры атағы берілді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Ғылыми кеңесінің мәжіліс залында

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің құрметті профессоры Абдылдажан Амантұрұлы Акматалиев Университетке өзінің зор ризашылығын білдіріп, шын жүректен алғыс айтты, университеттің мәртебесінің өсуіне, абыройының артуына, қырғыз, қазақ халықтарының әдебиеті мен мәдениеті, ғылымы мен білімі саласындағы достық қарым-қатынастың нығаюына өзінің ақыл-ой қуатын аямай жұмсайтынына уәде берді.

Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің әдебиеттанушы ғалымдары қырғыз-қазақ әдеби байланыстары, қырғыз әдебиетінің биік тұлғаларының өмірі мен шығармашылығы туралы зерттеулерін Шоқан Уәлихановтан бермен қарай үзбей жалғастырып келеді. Бүгінде Абай-ғылыми зерттеу институты бұл бағытта іргелі нәтижелерге жетті. Солардың ішінде Шыңғыс Айтматов шығармашылығын зерттеу бойынша қол жеткен нәтижелерді арнайы атап өткен дұрыс. Бұл бағытта Абай ғылыми-зерттеу институты көлемді монографиялық зерттеуін аяқтап, баспаға ұсынды. Монографияның авторы – Абай ғылыми-зерттеу институтының бас ғылыми қызметкері, профессор Дандай Ысқақұлы. Сонымен қатар Ш. Айтматов шығармашылығы мәселелеріне арналған ұжымдық мақалалар жинағы дайындалды. «Манас» эпосы, Шыңғыс Айтматов, Алықұл Осмонов шығармашылығы бойынша зерттеулердің нәтижелері лекциялық курстар аясында оқу процесіне енгізілді. Қырғыз-қазақ әдеби байланыстарының

баянды жолында бұл еңбектердің ғылыми, мәдени-әлеуметтік маңызы өте жоғары.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Құрметті профессоры
Қырғыз Республикасы Ғылым академиясының академигі, Қырғыз Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Құрметті профессоры Абдылдажан Амантұрұлы Акматалиев – қырғыз әдебиеті мен мәдениетінің, қазақ-қырғыз әдеби

байланыстары мен достастығының, түркологияның құрыштай қайратты қайраткері.

2007-2022